

RIIGI PEATÜKK

EESTI

> Lühiülevaade

Eestis planeeritud tegevus (jaanuar-detsember 2024)

55 000
pagulast

\$10,6 mln
finantsvajadus USA dollarites

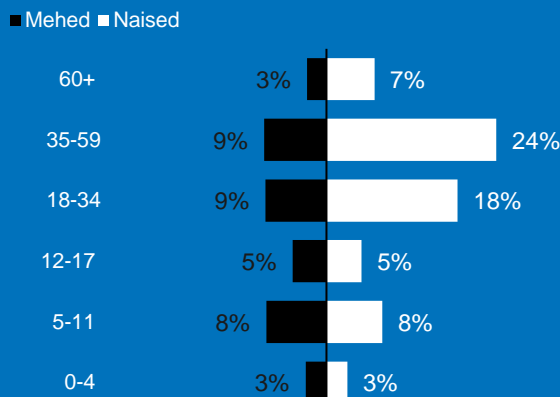

14
partnerit kaasatud

Planeerimisnumbrid

	Hinnanguline pagulaste arv 2023. aasta lõpu seisuga	Sihtrühm aastal 2024
Pagulaste arv	50,450	55,000

Vanuseline ja sooline jaotus¹

1.7%

Puuetega inimesed

64%

Naised ja tüdrukud

36%

Mehed ja poisid

¹ Arvutused põhinevad valitsuse statistikal, mida on täiendatud 2023. aasta MSNA andmetega.

1. osa: Praegune olukord

Olukorra ülevaade

Eesti võtab jätkuvalt Ukrainast vastu palju põgenikke, kellest nii mitmedki reisivad Venemaa kaudu, et jõuda teistesse EL-i liikmesriikidesse või naasta Ukraina valitsuse kontrolli all olevatele aladele. Ajutist kaitset on taotlenud kokku üle 50 000 pagulase, kellest ligi 32 000 on registreeritud ka abi saamiseks erinevatesse omavalitsustesse üle kogu riigi.² Lisaks on eelisjärjekorras ja lihtsustatud varjupaigamenetluse alusel saanud täiendavat kaitset üle 5000 Ukrainast pärit inimese, kes olid Ukrainast lahkunud enne 24. veebruari 2022 ja kellel ei olnud õigust ajutisele kaitsele Eestis.

Ukraina pagulaste vastuvõtmisel on Eesti püüelnud kolme peamise eesmärgi poole: kõigile avalike ja riiklike teenuste jätkusuutlik tagamine; pagulastele iseseisvuse saavutamiseks sobivate tingimuste tagamine; ning pagulastele Eesti ühiskonda lõimumiseks tingimuste loomine, säilitades samas sideme ukraina keele ja kultuuriga. Kuigi paljud pagulased soovivad Ukrainas jätkuvalt vaenutegevusest ja infrastruktuurile avaldatavast tõsisest mõjust hoolimata koju minna, ei pea enamik põgenikke naasmist lähitulevikus turvaliseks võimaluseks.

Vaatamata kogu ühiskonna ühtsele ja hästi koordineeritud reageerimisele seisavad pagulased jätkuvalt silmitsi teatud väljakutsetega suutmaks end ja oma perekondi täielikult ülal pidada, kuna valitsuse toetusmeetmed on piiratud. Seetõttu koordineerivad RRP partnerid Eestis 2024. aastal jätkuvalt humanitaarabi pakkumist, et täiendada valitsuse juhitud reageerimist Eestis elavatele Ukrainast pärit pagulastele.

Riigi riskid ja vajadused

Ukrainast pärit pagulased on valdavalt naised (49%) ja lapsed (32%). Seetõttu on ilmnenud terve rida kaitseriske, millega eelkõige naised ja lapsed kokku puutuvad. Lastega naised seisavad silmitsi kõrgendatud soopõhise vägivalla riskiga ja neil on rohkem raskusi sobilike töövõimaluste leidmisega. Jätkuvalt on vaja tõsta teadlikkust lastekaitseprobleemidest ja soopõhise vägivalla riskidest nii pagulaste kui ka nendega tegelevate töötajate ja vabatahtlike seas.

Alates 2023. aasta suvest on Ukrainast Eestisse saabuvate pagulaste arv oluliselt vähenenud, kuid Eesti jätkab Ukrainast pärit pagulastele territooriumile juurdepääsu ning ajutise või rahvusvahelise kaitse pakkumist. Surve vastuvõtuvõimele on väiksem ning praegu on Eesti ametiasutused omandatud kogemuste ja eraldatud ressursidega paremini valmis vajadusel uuele hädaolukorrale reageerimiseks.

Eesti asutused on Ukrainas kestva sõja peaaegu kahe aasta jooksul edukalt rakendanud poliitikat, mis toetab Ukrainast pärit pagulaste kiiret kohanemist Eestis ja iseseisvumist kuni kodumaale naasmiseni. 2023. aastal läbi viidud mitut valdkonda hõlmava vajaduste hindamise (MSNA – *Multi-*

² Sotsiaalkindlustusamet, Statistika Ukraina sõjapõgenike kohta Eestis, uuendatakse iganädalaselt, saadaval aadressil: <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika#ua-stat>.

Sectoral Needs Assessment) ja kaitse seire esialgsed tulemused näitavad, et peaaegu kõik Ukrainast pärit pagulased on end edukalt ajutise kaitse saamiseks registreerinud. Lisaks üürib enamik Eestis elavatest Ukrainast ümberasunud leibkondadest omal käel elamist ja ligi pooled neist töötavad Eestis. Siiski soodustaks Ukrainast pärit pagulaste kaasamist ja lõimumist jätkuv abi täiskasvanutele ja lastele eesti keele õppe osas, taskukohase eluaseme kättesaadavuse toetamine, samuti individuaalne mentortoetus inimväärse töö leidmiseks.

20% MSNA-le vastanutest teatas, et neil on vähemalt üks leibkonnaliige, kellel on tõsine haigusseisund, ja 5% vastanutel on puuetega leibkonnaliikmeid. Erivajadustega inimeste tuvastamise tugevdamine ennetavate ja pidevate haavatavuse hindamistega ning tõhusa juurdepääsu tagamine tervishoiule ja pidevale sotsiaalkaitsele on ülioluline.³

Alates 2022. aasta veebruarist on ajutisest kaitsest vabatahtlikult loobunud üle 6000 Ukrainast pärit pagulase ning Eesti ametivõimude hinnangul on rohkem pagulasi lahkunud Eestist teistesse riikidesse või naasnud Ukrainasse.⁴ Siiski ei saa välistada, et end registreerinud isikud võivad siiski Eestisse tagasi tulla, kuna nende tagasipöördumine Ukrainasse ei pruugi olla turvaline ja väärikas ning taaslõimumine ei pruugi olla jätkusuutlik. Täpsed andmed riiki jäänud Ukrainast pärit pagulaste arvu kohta puuduvad, mis raskendab vastuvõtu planeerimist ja tegevuste kavandamist.

Arvestades, et 35% MSNA vastajatest teatasid pingetest vastuvõtva kogukonnaga, nõuavad suuremat tähelepanu sotsiaalset ühtekuuluvust suurendavad algatused, mille eesmärk on julgustada dialoogi ja suhtlust pagulaste, vastuvõtivate kogukondade ja teenusepakkujate vahel ning toetada kohalikke kogukondi pagulaste vastuvõtmisel.

Uuringuandmed ja kaitse seire viitavad ka pagulaste suurele osalemisele hariduses. Üheksa kümnest kaitse seirele vastanutest teatavad, et lapsed on õppima asunud. Eesti ametivõimude andmed näitavad, et ligi 9000 Ukrainast pärit pagulast on registreeritud riiklikus haridussüsteemis (põhi- ja keskkoolis) ning alusharidussüsteemis.

2. osa: Kaitse- ja lahenduste strateegia riigis

Tuginedes Eesti valitsuse poolt 2023. aasta ülemaailmsel pagulasfoorumil antud lubadustele, on Eesti RRP strateegia eesmärk toetada ametivõimude jõupingutusi Ukrainast pärit pagulaste eduka kaasamise tagamiseks ja nende vajaduste rahuldamiseks, keskendudes kõige enam haavatavatele sihtgruppidele.

³ Arvestades, et mitut valdkonda hõlmav vajaduste hindamine näitab, et puuetega ja tervisehäiretega inimeste arv on suurem, kui praegu ametlikult registreeritud, võtavad partnerid ennetavalt ühendust tõsistest terviseprobleemidest teatajatega, et tagada nende võimalus registreeruda ja saada 2024. aastal asjakohast abi.

⁴ Politsei- ja Piirivalveamet, Ajutise ja rahvusvahelise kaitse taotlejate arv, 6. november 2023, kättesaadav aadressil: <https://www.politsei.ee/et/ajutise-ja-rahvusvahelise-kaitse-taotlejate-arv>.

RRP partnerid püüavad tagada sidusad ja prognoositavad kaitsemeetmed pagulaste osalusel, toetades samal ajal riiklikke kaitseüsteeme. Erilist tähelepanu pööratakse üksikute naiste, naiste juhitud leibkondade, laste, eakate, raskete ja/või krooniliste haigustega inimeste ja puuetega inimeste kaitsevajadustele. Tehakse pingutusi, et toetada eesliini töötajaid haavatavate pagulaste ja rahvusvahelist kaitset vajavate kolmandate riikide kodanike tuvastamisel ja neile teenuste osutamisel, et leevendada elu ohtu seadvaid riske ning seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamisega seotud riske.

Strateegilised eesmärgid riigis

SO1: Pagulastel on juurdepääs õiguslikule staatusele, kaitsele ja õigustele.

Peamised tegevused hõlmavad õiguslikule staatusele, kaitsele ja õigustele juurdepääsu jälgimist, valitsuse ja piirkondlike institutsioonide poole pöördumist ning pagulaste ja vastuvõtivate kogukondadega suhtlemise hõlbustamist, sealhulgas õigusabi ja abiteavet.

Lisaks tugevdavad RRP partnerid vastuvõtusuutlikkust ja jälgivad uute saabujate olukorda, et tagada neile varane juurdepääs õigustele ja teenustele mittediskrimineerival alusel, samuti võimaldada erivajadustega inimeste varajast tuvastamist, suunamist ja abistamist.

Peale selle on oluline tugevdada suutlikkust soopõhise vägivalla, inimkaubanduse ning seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise riskide tuvastamisel ja leevendamisel. Olemasolevaid lastekaitsemehhanisme ja -teenuseid tuleb tugevdada, et tagada piisav reageerimine pagulaslaste ja nende perekondade, eelkõige saatjata ja eraldatud laste ning ohustatud laste erivajadustele.

SO2: Erivajadustega pagulastel on juurdepääs sihipärasele toetusele ja abile.

Partnerid toetavad valitsuse ja kõigi asjaomaste institutsioonide süsteeme erivajadustega pagulaste tuvastamiseks ja sihistatud suunamiseks ning neile vajalike eriteenuste, sealhulgas vaimse tervise ja psühhosotsiaalse toe (MHPSS ning vanuselist, soolist ja mitmekesisust arvesse võtva vajaduspõhise humanitaarabi) pakkumiseks.

RRP partnerid täiendavad ja tõhustavad puuetega pagulaste tuvastamist ja kaasamist riiklikesse teenustesse, tunnustades Ukrainas välja antud puudetunnistusi, pakkudes ligipääsetavat majutust, tuvastades ja leevendades teenuste osutamise takistusi, pakkudes juurdepääsetavat teavet ja suhtlemist ning jätkates puuetega inimeste organisatsioonide kaasamist ja koostööd nendega.

SO3: Pagulaste sotsiaalmajanduslik kaasatus nende vastuvõtvasse kogukonda tugevneb ja nende iseseisvus suureneb.

Partnerid keskenduvad pikemaajalisele kaasamisele ja riiklikus haridussüsteemis osalemisele, pakkudes keeleõpet, suutlikkuse tõstmist ja vaimse tervise tuge. Samal ajal on prioriteet tuua pagulaslapsed ja -noored tagasi formaalsesse näost-näku haridusse, kus nad saavad kasu hariduse pikaajalisest stabiilsusest, sotsiaalsest suhtlusest vastuvõtivate kogukondadega ja koolisisesest toetusest. Strateegia hõlmab pagulaste juurdepääsu soodustamist elatusvahenditele ja majanduslikele võimalustele, sealhulgas täiendavate keelekoolituste kaudu, oskuste mittevastavuse lahendamist töökoha leidmise, ümber- ja täiendusõppe kaudu, oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist, ning pagulastele ja erasektorile teabe ja nõustamise pakkumist.

SO4: Sotsiaalne ühtekuuluvus pagulaste ja vastuvõtivate kogukondade vahel tugevneb.

Kuna Ukraina sõda on jõudmas kolmandasse aastasse, on oluline välja selgitada uuenduslikud lähenemisviisid ja tugevdada partnerlussuhteid, et tõsta sotsiaalset ühtekuuluvust pagulaste ja vastuvõtva kogukonna liikmete vahel. Pagulas- ja vastuvõtva kogukonna noorte toetamine on võrdselt oluline, et arendada võimeid ja oskusi spordi-, sotsiaal-, kultuuri- ja meelelahutustegevuse kaudu. Pagulaste ja pagulaste juhitud algatuste potentsiaali ärakasutamine, et hõlbustada dialoogi ja teabevahetust pagulaste, valitsusasutuste ja laiema elanikkonna vahel, võimaldab tõhusamalt ja sihipärasemalt osutada teenuseid, tagades samas, et abi on kohandatud pagulaste erivajadustele vastavaks. Täielikult toetatakse laste lõimumist riiklikku koolisüsteemi õpetajaskonna kultuuridevahelise suutlikkuse arendamise kaudu.

Valdkondlikud tegevused

RRP valdkonnaülesed prioriteedid

- Vaimse tervise ja psühhosotsiaalne tugi (MHPSS)
- Vanus, sugu ja mitmekesisus (AGD)
- Puuetega inimeste kaasamine
- Vastutus mõjutatud elanikkonna ees
- Kaitse seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest (PSEA)
- Lokaliseerimine
- Valitsuse juhtroll
- Hädaolukordadele reageerimissuutlikkuse säilitamine

Lugege rohkem ingliskeelsest regionaalsest ülevaatest lk 25

KAITSE

Eestis jätkavad partnerid kaitse seiret, et luua tõenduspõhine analüüs Ukrainast pärit pagulaste kaitseolukorra kohta, hindamaks nende juurdepääsu territooriumile, õiguslikule staatusele, õigustele ja teenustele Eestis. Partnerid tugevdavad ka seotust pagulaskogukonnaga, sealhulgas pagulaste juhitud organisatsioonidega, ning tagavad nende osalemise vastuvõtu kavandamisel ja elluviimisel osalushinnangute ja fookusgrupi arutelude kaudu.

Tehakse jõupingutusi riiklike kaitsemehhanismide toetamiseks, et tuvastada ja pakkuda teenuseid erivajadustega inimestele. Erilist tähelepanu pööratakse üksikutele naistele, naiste juhitud leibkondadele, saatjata ja eraldatud lastele ning inimkaubanduse ohvritele ja ohus olevatele isikutele, aga ka vanematele inimestele, raskete ja/või krooniliste haigusseisunditega inimestele ning puuetega inimestele.

Kaitsesektoris tuvastatud vajaduste rahuldamiseks osutavad partnerid õigusabi ning levitavad teavet õiguste ja teenustele juurdepääsu kohta, sealhulgas individuaalse toetuse ja juhendamise kaudu, et hõlbustada tööhõivet ning tagada juurdepääs õiguslikule staatusele, haridusele, tervishoiule ja sotsiaaltoetusele.

Partnerid jätkavad kogukonnapõhiste ja vanuse-, soo- ja mitmekesisustundlike lähenemisviiside edendamist valitsusasutustele, omavalitsustele, teenusepakkujatele ja teistele reageerimisse kaasatud sidusrühmadele, sealhulgas osaledes ühistegevuses, pakkudes tehnilist tuge ja korraldades suutlikkuse suurendamist. Seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise ennetamine on samuti reageerimise oluline osa.

Ala-valdkond: soopõhine vägivald (GBV)

Pidades silmas võimalikku kokkupuudet soopõhise vägivalla ohuga, teevad partnerid koostööd Eesti ametiasutuste ja teiste asjaomaste organisatsioonidega, et tagada tõhusad ennetus- ja reageerimismehhanismid ning tõhusad suunamised eriteenustele. Keskendutakse teadlikkuse tõstmisele soopõhise vägivalla, sealhulgas inimkaubanduse ja seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise kohta, ning pagulastele, eriti lastega naistele, turvaliste kohtade loomisele, et nad saaksid konfidentsiaalselt abi otsida. Tehakse jõupingutusi, et tagada juurdepääs laiaulatuslikele õigus-, psühhosotsiaalsetele ja psühholoogilistele teenustele, edendada kaasavat vastastikust toetust ja tugevdada naiste ja tüdrukute kaitseraamistikku.

Partnerid tugevdavad soopõhise vägivalla all kannatanute, sealhulgas seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise ja inimkaubanduse ohvrite toetamisele spetsialiseerunud organisatsioonide suutlikkust ning hõlbustavad teenustele, toele ja abile juurdepääsu Ukrainast pärit pagulaste hulgas läbi näost-näku ürituste, veebipõhise teabevahetuse ning asjaomaste teenusepakkujate koolitamise, kuidas pakkuda turvalist avalikustamist ja suunamist.

Partnerid teevad koostööd valitsuse ja organisatsioonidega soopõhise vägivalla riskide maandamisel kõigis valdkondades, eelkõige nendes, mis tegelevad abi jagamise, majutuse pakkumise ja pagulaskogukondadele informatsiooni tõhusama levitamise, teavitamise ja infovahetuse kaudu, et tagada naistele ja tüdrukutele juurdepääs informatsioonile soopõhise vägivalla teenuste kohta.

Ala-valdkond: Lastekaitse

2024. aastal püütakse partnertegevusega Eestis tagada laste heaolu erinevates keskkondades. Tegevused hõlmavad lastega peredele mõeldud kultuuridevaheliste tegevuste arendamist ja laste positiivse arengu soodustamist uutes keskkondades. Partnerid tutvustavad nii laste kui ka vanemate vajaduste rahuldamiseks grupinõustamisi ja kultuurivahendust, mille eesmärk on luua toetav keskkond.

Partnerid teevad aktiivselt koostööd valitsusasutustega, et tuvastada saatjata ja eraldatud lapsed ning ohustatud lapsed. Partnerid viivad läbi kaitsejärelvalvet, pakuvad asjakohaseid suunamisi ja võtavad vajadusel järelmeetmeid, et tagada laste turvalisus ja kaitse. Selle algatuse oluline komponent on rõhuasetus vaimse tervise ja psühhosotsiaalse toe (MHPSS) tegevustele kogukonna tasandil, võimaldades lastel luua sotsiaalseid sidemeid ning osaleda mängudes ja loomingulistel tegevustel. See terviklik lähenemine hõlmab psühholoogilist individuaalset nõustamist ja tugirühmi, tagades tervikliku ja toetava raamistiku laste heaoluks nende uues keskkonnas.

HARIDUS

Partnerid on pühendunud haridusalaste väljakutsete lahendamisele, millega Ukraina lapsed Eesti koolides kokku puutuvad. Nende hulka kuuluvad keelebarjäärid, kohalike koolide ebapiisav suutlikkus ja ebapiisav toetus õpetajatele. Tunnistades autonoomsete Eesti koolide lõimumispraktikate erinevusi, keskendutakse Ukraina haridustöötajate toetamisele kohaliku haridussüsteemiga kohanemisel, digipädevuste tõstmisel ja aktiivõppemeetodite kaasamisel. Õpetajate koolitustel tõstetakse esile pagulaslapse kaasavaid praktikaid mitmekultuurilistes klassiruumides, keskendudes traumateadlikule õppele, keelebarjääridele ja muudele võimalikele raskustele. Arendamisel on õppevahendite komplekt, mis aitab õpetajatel, noorsootöötajatel ja pedagoogidel õpetada noortele sunniviisilist ümberasumist.

Koolitajate koolitusprogramm, mis keskendub kunstiteraapia kasutamisele tundides, kaasab nii Eesti kui Ukraina pedagooge. Lisaks töötatakse välja ja katsetatakse vajaduspõhise nõustamismetoodikat ja sekkumisprogrammi Ukrainast pärit pagulaslapse ja noori õpetavatele koolidele. Erilist tähelepanu pööratakse lastele õppekäikude, õppematerjalide loomise ja kunstiteraapia seansside kaudu. Partnerite tegevused hõlmavad lasteaedade ja koolide nõustamist, integreerides püsiva mõju saavutamiseks kogu kooli hõlmavat lähenemist. Nõustamistegevus hõlmab erinevaid aspekte, sealhulgas pagulastaustaga laste vastuvõtmise põhitõdesid, keeleõpet, kohanemistoetust ja koostööd vanematega. Lisaks kaasavad maailmahariduslikud tegevused noori üle Eesti, suurendades teadlikkust ja arusaamist

pagulastega seotud probleemidest. Tegevused hõlmavad maailmahariduse materjalide väljatöötamist ja digitaalse kirjaoskuse koolitust Ukrainast pärit pagulastele.

ELATUSVAHENDID JA SOTSIAAL-MAJANDUSLIK KAASATUS

2024. aastal viivad partnerid Eestis ellu terviklikku toimetulekuprogrammi, mis hõlmab ettevõtlustoetust, tööalase konkurentsivõime oskusi ja pagulaste palkamise uuringuid. Ettevõtlusprogramm varustab pagulased ettevõtluse alustamiseks vajalike oskustega, pannes rõhku äriplaneerimisele ja finantsjuhtimisele. Tööalase konkurentsivõime programmid ületavad lõhe pagulaste oskuste ja tööturu vahel. Töövalmiduse töötubades käsitletakse tööturule sisenevate noorte pagulaste jaoks üliolulisi teemasid.

Partnerid tõstavad tööandjate teadlikkust mitmekesisusest, võrdsest kohtlemisest ja kaasatusest, pakkudes ettevõtetele igakülgset koolitust. Samuti viiakse läbi uuringud jätkusuutliku tööhõive takistuste kohta. Sisserändajatest naistele keskenduva projekti eesmärk on suurendada tööalast konkurentsivõimet mentorluse ja oskuste arendamise kaudu.

Korraldatakse kultuuritegevusi, mängupõhiseid üritusi ja kultuurivahetusi, kaasates nii Ukrainast pärit pagulasi kui ka kohalikke elanikke, edendades sotsiaalset sidusust. Elatusvahendite programm laieneb isemajandavate ühenduste loomisele Pärnus ja Tallinnas, kaasates pagulasi, juhte ja teenusepakkujaid.

Integratsioonitegevused hõlmavad kultuuriteadlikkust ja Ukrainast pärit pagulaste tööhõive toetamist, keskendudes keelekursustele väiksemates kohalikes omavalitsustes. Eesti keele õppimise toetusi jagatakse Ukraina õpetajatele, arstidele ja logopeedidele.

Meedia arendusprojekti eesmärk on suurendada pagulaste juurdepääsu usaldusväärsele teabele, suurendada enesekindlust ja edendada sotsiaalset kaasatust selliste tegevuste kaudu nagu meediaväljaannete suutlikkuse suurendamine, muutuvate teabevajaduste hindamine, toimetuste suutlikkuse tugevdamine ja riiklike meediavõrgustike loomine.

TERVIS JA TOITUMINE

Partnerid kavandavad tervisesektori tegevusi, et rahuldada Eesti pagulaste vajadusi tugevdatud tervishoiusüsteemide ja täiendavate sekkumiste kaudu. Teenused hõlmavad psühhosotsiaalse toe vihjeliini, teavet tervishoiuteenuste kättesaadavuse kohta ja tuge tervisega seotud haldusküsimustes. Sotsiaalne ja psühholoogiline nõustamine, aga ka eneseabirühmad on lahutamatud komponendid. Psühhosotsiaalne tugi, sealhulgas individuaalne ja grupinõustamine, keskendub tekkivatele või olemasolevatele vaimse tervise probleemidele.

Partnerid pakuvad õpetajatele, sotsiaaltöötajatele ja tervishoiutöötajatele koolitusi, mille eesmärk on parandada vaimse tervise teenuseid ja psühhosotsiaalset tuge Ukrainast pärit lastele. Algatused hõlbustavad Eestit läbivate ukrainlaste juurdepääsu riiklikele tervishoiuteenustele ja ravimitele ning toetavad Ukraina tervishoiutöötajate kaasamist tervishoiuteenuste osutamise

süsteemi. See hõlmab teadmiste ja mõistmise suurendamist Eesti tervishoiusüsteemist, sealhulgas sellest, kuidas selles tõhusalt orienteeruda ja vajalikele teenustele juurde pääseda.

Partnerid rõhutavad jätkuvalt suutlikkuse suurendamist, tehnilist abi ja hoolduse järjepidevust, sidudes krooniliste haigustega pagulased riikliku süsteemiga. Kaitsemeetmetega püütakse kaasata Ukraina tervishoiutöötajaid, et tugevdada tervishoiusüsteemi ja lahendada keelebarjääre. Erilist tähelepanu pööratakse MHPSS-teenustele, sealhulgas tõlgetele, kohandamistele ja ukrainakeelsele koolitusele, et parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust.

VAIMSE TERVISE TEENUSED JA PSÜHHOSOTSIAALNE TOETUS (MHPSS)

Tunnistades MHPSSi üliolulist rolli üldises heaolus, rakendatakse väljakujunenud meetodikaid, mis aitavad pagulastel toime tulla stressi, traumade ja väljakutsetega, mis on seotud nende ümberasustamise kogemustega. Moodustatakse lastele, noortele ja täiskasvanutele psühhosotsiaalsed rühmad, mis pakuvad teadmisi ja oskusi ning tõstavad teadlikkust.

Emotsionaalse toe edasiseks suurendamiseks luuakse Ukraina töötajatest koosnev kriisinõustamistelefon. Spetsiaalselt noortele mõeldud programmid keskenduvad emotsionaalsele teadlikkusele ja oskuste arendamisele käitumise ja vaimse heaolu teadlikuks juhtimiseks.

Psühholoogilist nõustamist pakutakse nii individuaalselt kui ka grupiviisiliselt ning erilist tähelepanu pööratakse pagulaslaste vanematele suunatud individuaalsetele konsultatsioonidele, käsitledes muresid, mis on seotud ümberasumisest või traumaatilistest kogemustest tulenevate muutustega nende laste käitumises.

Põhirõhk on partnerite suutlikkuse suurendamisel. Koolitusi korraldatakse Ukrainast pärit laste MHPSS-i toetamisega tegelevatele kohalikele haridustöötajatele, sotsiaaltöötajatele, lastekaitsespetsialistidele, politseinikele, piirivalvuritele ja meditsiiniõdedele. Lisaks püütakse hõlbustada Eestit läbivate ukrainlaste ja kolmandate riikide kodanike juurdepääsu tervishoiuteenustele ja ravimitele. Valdkonna paljude osalejate koostöö eesmärk on tagada Ukrainast pärit pagulastele juurdepääs tervishoiuteenustele ja parandada nende üldist tervislikku seisundit.

PÕHIVAJADUSED

Partnerid tegelevad erinevate algatustega Ukrainast pärit pagulaste põhivajaduste tagamiseks Eestis. Nad jagavad iganädalaselt tasuta toitu, et toetada 4000 Ukrainast pärit pagulast.

Peamised tegevused hõlmavad Eestit läbivate ukrainlaste transpordi toetamist, keskendudes perekondade taasühendamise juhtumitele. Sellistes olukordades pakutakse väljasõidueelse abipaketi raames ajutist majutust ning mitmeotstarbelist rahalist abi põhivajaduste rahuldamiseks lõppsihtkohta reisimisel. Vabatahtlikud hakkavad aktiivselt tegelema ka Tallinna korterite renoveerimisega lühiajaliseks majutuseks.

Koostöös valitsuse ja vabaühenduste keskustega toetatakse majutus- ja toitlustusteenuste saamist, hõlmates sealjuures seadmeid, mööblit ja kommunaalmakseid. Partnerid panevad rõhku haavatavusepõhisele rahalisele abile Ukrainast pärit pagulastele Eestis ja transiidis, täiendades riigi toidupakke jätkusuutliku toiduga kindlustatuse tagamiseks. Jõupingutused laienevad pikaajalise majutuse tagamisele, korterite renoveerimisele ja pagulaste eluasemevõimalustega sobitamisele, rõhutades kõige haavatavamate toetamist. Lisaks saavad transiidis pagulased vajadusel abi transpordi ja ajutise majutuse korraldamisel, tagades igakülgse lähenemise nende põhivajadustele.

Partnerlus ja koordineerimine

Eestis on RRP välja töötatud partnerite ja Eesti valitsuse koostöös, et tagada täiendavus valitsuse meetmetega. Kriisile reageerimiseks on välja töötatud koordineerimis- ja teabevahetusmehhanismid, nagu näiteks Siseministeeriumi juhitud pagulaspoliitika koordinatsiooninõukogu laiendatud koosolek.

KAITSE SEKSUAALSE ÄRAKASUTAMISE JA KURITARVITAMISE EEST (PSEA)

PSEA on RRP lahutamatu ja valdkonnaülene komponent ning seda rakendatakse kõigis sektorites. Lisaks nõuab see pühendunud ja ennetavaid ühiseid jõupingutusi riskide maandamiseks ja ennetamiseks. Tegevused ulatuvad ärakasutamise ja kuritarvitamisest kaugemale, hõlmates ka pagulastele ja tööandjatele kohandatud teadlikkuse tõstmise kampaaniate korraldamist nende riiklikust õigusest tulenevate juriidiliste kohustuste kohta. Need kampaaniad annavad teavet inimkaubanduse ja ärakasutamise ohtude ning pagulaste kaitsmise strateegiate kohta. Tegevuste eesmärk on anda pagulastele teadmisi, et nad saaksid teha teadlikke otsuseid, ära tunda võimalikke ohte ja vajadusel abi otsida. Need kampaaniad aitavad vähendada haavatavust ärakasutamise ja inimkaubanduse suhtes. Pagulastega suhtlevatele esmatasandi töötajatele korraldatakse partnerite suutlikkuse suurendamise tegevusi. Need algatused pakuvad koolitust ja oskuste täiustamist seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise äratundmiseks, ennetamiseks ja sellele reageerimiseks. Varustades neid spetsialiste teadmistega, on tegevuste eesmärk luua pagulastele turvalisem keskkond ja tagada nende kaitse selliste ohtude eest ümberasustamise ajal. Pagulastele mõeldud PSEA töötoad on kavandatud selleks, et anda neile teadmisi seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise kohta, sealhulgas mõista selle olemust, tuvastada seotud riske, õppida abi otsima ja tutvuda suunamisprotsessiga.

Koordineerimise tagamiseks on kehtestatud ka muud valdkondlikud mehhanismid, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide pagulasorganisatsioonide ümarlaud, mis töötab huvikaitsesõnumite ühtlustamise nimel.

RRP eesmärkide koordineerimiseks ja edendamiseks luuakse RRP koordineerimisorgan. UNHCR ja Eesti Pagulasabi ühiselt juhitud koordineerimisorganisse kuuluvad ka asjaomaste riigiasutuste, sh Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja Sotsiaalkindlustusameti esindajad. UNHCR toetab vajadusel ka valitsuse ja kodanikuühiskonna suhtlust ja teabevahetust konkreetsetel teemadel, nagu PSEA, ning kasutab arenduslähendamist, et tugevdada partnerite suutlikkust ressursside mobiliseerimisel, samuti teabehaldusvahendeid, et tugevdada nähtavust ja rahastajate kaasamist RRP partnerite ja pagulaste juhitud organisatsioonide nimel.

Asutustevahelised finantsvajadused

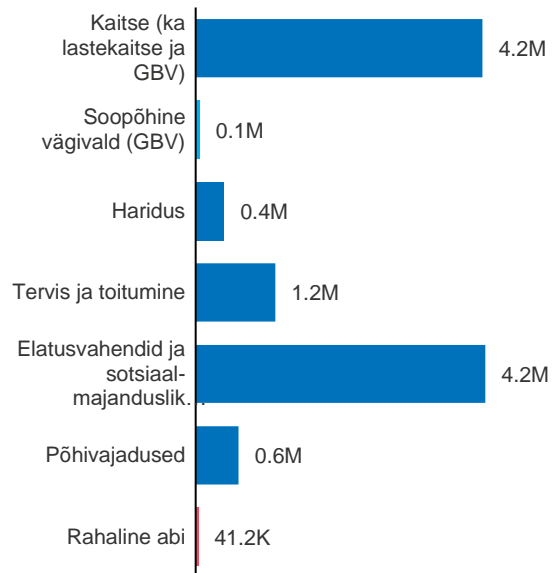
Eelarve kokkuvõte partneri tüübi järgi riigi tasandil ⁵

PARTNER	FINANTSVAJADUSED USA DOLLARITES
ÜRO asutused	7 261 680
Rahvusvahelised vabauhendused	120 000
Riigisiseseid vabauhendused	3 207 568
Pagulaste juhitud organisatsioonid*	100 000
Usupõhised organisatsioonid*	161 100
Naiste juhitud organisatsioonid*	289 309
Kokku	10 589 248

* Ühte organisatsiooni saab liigitada mitmesse alamkategoriasse (naiste juhitud, pagulaste juhitud, usupõhine jne), seetõttu ei saa kogusumma saamiseks üksikuid alamkategoriaid kokku liita.

Märkus: See loetelu hõlmab ainult RRP raames tegutsevaid taotlemaid organisatsioone, millest paljud teevad RRP elluviimiseks koostööd rakenduspartneritega.

Eelarve kokkuvõte sektorite kaupa riigi tasandil ⁶

⁵ Vastavalt UNHCRi CBI 2022–2026 poliitikale taotletakse ja kajastatakse rahalist abi kui abistamise ja kaitse peamist viisi. Rahaline abi on sunniviisiliselt ümberasustatud inimeste jaoks valitud viis ja seda kasutatakse valdkondadeülese viisina erinevates sektorites, sealhulgas kaitstes. Piiranguteta/mitmeotstarbelised rahalised toetused põhivajaduste katteks on eelarves põhivajaduste sektori alla loetud.

⁶ Vastavalt UNHCRi CBI 2022–2026 poliitikale taotletakse ja kajastatakse rahalist abi kui abistamise ja kaitse peamist viisi. Sularahaabi on sunniviisiliselt ümberasustatud inimeste jaoks valitud viis ja seda kasutatakse valdkondadeülese viisina erinevates sektorites, sealhulgas kaitstes. Piiranguteta/mitmeotstarbelised rahalised toetused põhivajaduste katteks on eelarves põhivajaduste sektori alla loetud.

Eelarve kokkuvõte partnerite kaupa riigi tasandil

Partner	Kaitse (ilma CP ja GBV-ta)	Lastekaitse (CP)	Soopõhine vägivald (GBV)	Haridus	Elatusvaendid ja sotsiaalmajandusli kaasatus	Tervis ja toitumine	Põhivajadused	Kokku USA dollarites
ÜRO agentuurid								
Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM)	292 699	-	-	-	1 254 488	641 193	375 020	2 563 400
Maailma Terviseorganisatsioon (WHO)	-	-	-	-	-	230 000	-	230 000
Ühinenud Rahvaste Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon (UNSECO)	-	-	-	-	300 000	-	-	300 000
ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR)	2 292 554	-	-	-	1 875 726	-	-	4 168 280
Rahvusvahelised MTÜ-d								
E-riigi Akadeemia (eGa)	120 000	-	-	-	-	-	-	120 000
Kohalikud MTÜ-d								
Eluliin	102 100	-	59 000	-	-	-	-	161 100
Eesti Puuetega Inimeste Koda	150 000	-	-	-	-	-	-	150 000
Toidupank	-	-	-	-	-	-	200 000	200 000
Eesti Pagulasabi	1 060 000	-	-	190 000	467 000	-	-	1 717 000
Eesti-Rootsi Vaimse Tervise ja Suitsidoloogia Instituut (ERSI)	99 169	-	-	-	-	40 140	-	139 309
Käsi käes Ukrainlastele	-	-	-	-	-	-	50 000	50 000
Balti Uuringute Instituut	-	-	-	-	115 000	-	-	115 000
MTÜ Mondo	-	-	-	165 917	183 069	226 173	-	575 159
SA Ukraina sõjapõgenike psühhosotsiaalse kriisiabi fond (USF)	-	-	-	60 000	20 000	20 000	-	100 000
Kokku	4 116 522	-	59 000	415 917	4 215 283	1 157 506	625 020	10 589 248

RRP seireraamistik

Sektor		Indikaator	Eesmärk
	Kaitse	Isikute arv, keda on toetatud kaitseteenustele juurdepääsul	50 000
	Soopõhine vägivald	Inimeste arv, kes on saanud kasu GBV eriprogrammidest	3 000
	Kaitse seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest	PSEA võrgustiku liikmete ja partneritöötajate arv, kes on koolitatud PSEA riskide maandamise, ennetamise ja reageerimise alal	13
	Haridus	Laste arv, kes osalevad vastuvõtvates riikides mitteformaalse hariduse programmides	1 960
	Vaimse tervise teenused ja psühhosotsiaalne tugi	MHPSS-i teenustes ja tegevustes osalevate isikute arv	36 910
	Elatusvahendid ja sotsiaalmajanduslik kaasatus	Inimeste arv, kes said kasu elatusvahenditest ja sotsiaalmajanduslikust kaasamisest	33 000
	Põhivajadused	Põhivajaduste rahuldamiseks abi saanud inimeste arv	43 500

Sektor	Partner	Tegevuse lühikirjeldus	Summa dollarites	Kontakt
Põhivajadused 	Toidupank	Esmatähtsate toidupakkide jagamine 17 piirkondliku toidupanga poolt igal nädalal 4000 abivajavale pagulasele. Abikõlblikkus määratakse igakuiselt kohalike sotsiaaltöötajate poolt.	200 000	piet@toidupank.ee
	Käsi käes Ukrainlastele	Vabatahtlikega töötamine hoonete renoveerimisel, et rajada abikõlblikkuse kriteeriumidele vastavatele pagulastele lühi- kuni keskmise tähtajaga majutusvõimalusi.	50 000	alice.jarvet@gmail.com
	IOM	Pagulaste transiidi hõlbustamine läbi Eesti teistesse Euroopa riikidesse. Ajutise majutuse pakkumine ja mitmetarbeline sularahaabi. Valitsuse ja valitsusväliste organisatsioonide keskuste toetamine pagulasteenuste jaoks hädavajalike asjadega, prognoosides suurenenud sissevoolu.	392 163	azakharchuk@iom.int
Haridus 	Eesti Pagulasabi	Nõustamine 15 lasteaia ja 20 koolis, mitmekultuurilise mõistmise edendamine ja keele arengule kaasaitamine. Maailmahariduslikud tegevused kaasavad 1200 noort, edendades teadlikkust, empaatiat ja arusaamist rände- ja pagulasprobleemidest.	190 000	eero@pagulasabi.ee
	MTÜ Mondo	Eesti klassiruumides kaasamise parandamine, koolitades 150 kohalikku haridustöötajat. 50 Ukrainast pärit pagulastest haridustöötaja varustamine Eesti hariduse jaoks vajalike oskustega ja 200 ühendamine Mondo virtuaalse võrgu kaudu. Digitaalse kirjaoskuse koolituse pakkumine 150 Ukraina pagulasele.	165 917	meelis@mondo.org.ee
	USF	Alusharidus (3-6 aastat): lapsehoiuteenused lasteaeda paneku ootamisel. Algharidus (7-10 aastat): juhendamine, abi kodutöodes, pikapäevärühmad. Kultuuriharidus (5-19 aastat): Ukraina klubid, loengud.	60 000	info@usf.ee
Tervis ja toitumine 	Eesti-Rootsi Vaimse Tervise ja Suitsidoloogia Instituut	Mitmekülgne depressiooniravi Ukraina sõjapõgenikele iFD eneseabiprogrammi kaudu. Euroopa depressioonivastase liidu poolt välja töötatud iFD integreerib kognitiiv-käitumusliku teraapia spetsiaalsete moodulitega.	40 140	peeterv@suicidology.ee
	MTÜ Mondo	Psühhosotsiaalse toe pakkumine 2200 Ukraina pagulasele ja teabe levitamine saadaoleva psühhosotsiaalse toe kohta 10 000 Ukraina pagulasele, tagades ümberasustatud elanikkonna teadlikkuse ja juurdepääsu elutähtsatele vaimse tervise ressurssidele.	226 173	meelis@mondo.org.ee
	USF	Vaimse tervise häirete individuaalne ja grupinõustamine, kohandatud tugirühmad naistele, noortele ja peredele, mille liikmed on eesliinil. Healolutegevuste hõlbustamine koostöös ERSI-ga, kasutades <i>IFight Depression</i> vahendit.	20 000	agnes.sirg@gmail.com
	IOM	Koolitus kohalikele pedagoogidele, sotsiaaltöötajatele, lastekaitse spetsialistidele, politseinikele, piirivalvuritele ja piirkonnaõdedele MHPSS-i toetuseks Ukraina lastele. Pagulaste juhendamine läbi Eesti riikliku tervisesüsteemi ja tervisetulemuste parandamine koostöö kaudu.	367 055	azakharchuk@iom.int
	WHO	Riikliku tasandi koolituste korraldamine ja riiklike sidusrühmade MHPSS-i jõupingutuste jätkamise hõlbustamine ja muud sekkumised tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks.	230 000	kohlerk@who.int
	Elatusvahendid ja sotsiaal-majanduslik kaasatus 	Eesti Pagulasabi	Programm toetab pagulaste ettevõtlikkust koolitusega. Tööturule sisenemise abistamine, oskuste hindamine ja tööotsimise tugi. Kohandatud töötoad hõlmavad noori pagulasi. Tööandjate mitmekesisuse koolitus soodustab kaasatust, samas kui uuringud annavad teavet jätkusuutliku tööhõive parandamise kohta.	467 000
Balti uuringute instituut		Sisserändajatest naiste tööalase konkurentsivõime parandamine ühiskondlike, koduste ja individuaalsete takistuste kõrvaldamise teel. Osalejad saavad mentorluse kaudu selgust töövõimaluste, täiustatud oskuste ja töölevõtmise sammude kohta, tagades eduka tööturuga integreerumise.	115 000	maria@ibs.ee
MTÜ Mondo		Loomingulised seansid, mängupõhised tegevused, kultuurivahetused ja maailmahariduse üritused kogukonna integratsiooni ja vastastikuse mõistmise edendamiseks.	183 069	meelis@mondo.org.ee
UNHCR		Tugevdada kogukonnatasandi kaitset ja võimestamist, kaardistada teenuseid, laiendada vabaaja- ja kultuuritegevusi, erivajadustega inimestele suunatud individuaalset nõustamist ja juhendamist, tõsta teadlikkust sektorite lõikes ja korraldada keeletunde.	1 875 725	swest@unhcr.org
USF		Jätkusuutlike ühenduste loomine Pärnu ja Tallinna keskustes, kogukonnajuhtide toetamine, võimaluste loomine organisatsioonide juhtimiseks ning pagulastele ja Eesti elanikele teenuste osutamiseks.	20 000	agnes.sirg@gmail.com

Sektor	Partner	Tegevuse lühikirjeldus	Summa dollarites	Kontakt
 Kaitse	IOM	Kultuuriüritused, tööhõive toetamine ja kogukonna kaasamine, keskendudes maapiirkondadele temaatiliste seansside, kohanemiskursuste ja keeletundidega. Toetused aitavad Ukraina spetsialistidel (õpetajatel, arstidel, logopeedidel) eesti keelt õppida, et parandada töövõimalusi.	547 594	azakharchuk@iom.int
	UNESCO	Vastuvõtva riigi meediaväljaannete suutlikkuse suurendamine Ukraina pagulastele sisu tootmiseks, teabevajaduste hindamine, eetilise aruandluse toimetamise suutlikkuse tugevdamine ja riiklike meediavõrgustike loomine pagulasküsimuste koostöök.	300 000	m.aoyama@unesco.org
	Eluliin	Individuaalne psühholoogiline nõustamine ja tugirühmad pagulastele, sealhulgas Eluliini emotsionaalse toe telefon. Inimkaubanduse ennetamisele keskenduvad tegevused ja naiste igakülgne nõustamine, käsitledes sotsiaalseid ja õiguslikke küsimusi.	161 100	eda.molder@gmail.com
	Eesti Puuetega Inimeste Koda	Puuetega inimeste õiguste suurendamine strateegiliste kohtuvaidluste kaudu. Tugirühmad, mis aitavad kaasa pagulaste integratsioonile. Põhja- ja Baltimaade organisatsioonid teevad koostööd puuetega siserändajate tervise ja hariduse vallas, edendades kaasavat integratsiooni külastuste, kohtumiste, töötubade, seminaride ja sotsiaalmeedia kampaaniate kaudu.	150 000	tauno.asuja@epikoda.ee
	Eesti Pagulasabi	Kaitseprogramm, mis hõlmab süstemaatilist jälgimist ja huvikaitset, psühhosotsiaalne tugiprogramm Mindspring, kogemusnõustamine, pagulaskogukonna nõukogu, kogukonda loovad tegevused, nõustamisteenused ja kohanemiskoolitused.	1 060 000	eero@pagulasabi.ee
	Eesti-Rootsi Vaimse Tervise ja Suitsidoloogia Instituut	Vaimse tervise teenuste individuaalne nõustamine koos piiramatute erakorraliste seanssidega ebastabiilsete seisundite korral. Neljakuulised tugirühmad, mis on pidevalt registreerimiseks avatud. Psühhiaatri konsultatsioonid kolmelt psühholoogilt, mis tagavad igakülgse ja oodatud abi.	99 169	peeterv@suicidology.ee
	IOM	Eestit läbivate pagulaste haavatavuse monitooringu läbiviimine, abi ja nõustamine teenuste, õiguste ja riskide osas. Infotelefoni loomine Ukraina Suursaatkonnas Eestis. Piirivalveametnike ja sotsiaaltöötajate suutlikkuse suurendamine kaitse ja inimõiguste valdkonnas.	276 188	azakharchuk@iom.int
	UNHCR	Õigusnõustamine, psühhosotsiaalne tugi, võimekuse arendamine. Kaitse seire ja vajaduste hindamine, piiripunktide ja majutuskohtade külastamine. Olemasolevate kaitseteenuste kaardistamine ja kolmanda sektori partnerite suutlikkuse tugevdamine soolise vägivalla ennetamisel, tuvastamisel ja sellele reageerimisel.	2 292 553	swest@unhcr.org

**Regional Refugee Response
for the Ukraine Situation**